

TEKA LWOWSKA

Sygn. 229/ 46.

Oryginał str. 1- 4 rkp., format:

165 x 210 mm., j. polski.

k. 1- 6 ksero, mmp., A4., j. pol.

TAŚMA FILMOWA
NR.
N- 0617.
ZMIKROFILMOWANO
DNIA :
12. 04. 1995 r.

JASTRZEBSKI
WOJCIECH

ZESPÓŁ :

TEKA LWOWSKA .

ARCHIWUM ŻIH
SYGNATURA :

229/ 46.

dr. Salomon Czortkower.

Rejestrowanie rzemieślników i nnych
pracowników do warsztatów miejskich.

DATY SKRAJNE:

27. III- 21. IV 1942 r.

UKŁAD :

Tematyczny.

UWAGI :

Oryginał str. 1- 4 rkp., format: 165 x 210 mm.,

j. polski.

k. 1-6 mmp., ksero., A4., j. pol.

od 27/III. węgry, wie liwa jui udris. v oleji. Adhis liene nupa, sonda d'ant 1
wlyz, ukr. i. yst. Wyjmuje si z wrydy, i liwa popytyj wy u olejy ludz.
n p. wocowu r puch i wrydy zolewus i nadyt z ballalji.
28:29 wrydyj spolej. (laboty i uichyda) d'ant. Od b'erna olejy v Tolu¹ p
coj l'owia. Podaj oficy. Zuceni paplad i panija [od wrydy] dui h'ebitsant
cejestanyj p'awjyjs. Wyjmuje liueburij p'awjyjs 100 q' wrydy 110 f' adis
Rejestrowani mojs starym i wicij opoty. p'm'ew. rane, jeh uicruicant.
N. w. kerta meld. p'awjyjs i g'awjyjs m'ewowanz d'awjyjs p'ed
wyjedlewie. Narejia ludziska r'awjyjs si jeh mojs, Auswieseni i j'oty.
ble wlyz ukr. wose z'awjyjs i r'awjyjs. N. w. d'awjyjs i'awjyjs na j'awjyjs.
B'awjyjs b'awjyjs lub j'awjyjs. b'awjyjs si p'awjyjs. N. w. d'awjyjs w'awjyjs
o i'awjyjs, j'awjyjs lub w'awjyjs r'awjyjs w mojs. j'awjyjs ni r'awjyjs si w'awjyjs.
W'awjyjs p'awjyjs by m'awjyjs. W'awjyjs k'awjyjs z d'awjyjs na d'awjyjs w'awjyjs si
do m'awjyjs, idze a w'awjyjs do w'awjyjs. b'awjyjs j'awjyjs w'awjyjs k'awjyjs
v p'awjyjs lub w'awjyjs. w'awjyjs lub z d'awjyjs. b'awjyjs j'awjyjs Tolu¹
w'awjyjs, i'awjyjs (p'awjyjs k'awjyjs) w'awjyjs w'awjyjs d'awjyjs p'awjyjs i,
d'awjyjs w'awjyjs w'awjyjs si d'awjyjs w'awjyjs p'awjyjs. W'awjyjs
lito do k'awjyjs i w'awjyjs r'awjyjs, w'awjyjs do k'awjyjs.
Taw k'awjyjs k'awjyjs v w'awjyjs, w'awjyjs w'awjyjs w'awjyjs oficy.
27/III. Olejy od j'awjyjs d'awjyjs. v j'awjyjs w'awjyjs si p'awjyjs, i'awjyjs
w'awjyjs. W'awjyjs v w'awjyjs w'awjyjs v j'awjyjs oficy w'awjyjs
w'awjyjs, olejy w'awjyjs na d'awjyjs, p'awjyjs na d'awjyjs. W'awjyjs
w'awjyjs v w'awjyjs i'awjyjs w'awjyjs. W'awjyjs, w'awjyjs w'awjyjs w'awjyjs
w'awjyjs si, w'awjyjs j'awjyjs w'awjyjs p'awjyjs. W'awjyjs w'awjyjs
p'awjyjs, j'awjyjs z w'awjyjs, w'awjyjs w'awjyjs. W'awjyjs ni w'awjyjs w'awjyjs
na w'awjyjs, olejy v Tolu¹. W'awjyjs si w'awjyjs w'awjyjs, j'awjyjs w'awjyjs,
idze v w'awjyjs w'awjyjs. W'awjyjs na w'awjyjs p'awjyjs. W'awjyjs
1/IV. olejy v Tolu¹, w'awjyjs w'awjyjs. W'awjyjs w'awjyjs w'awjyjs
W'awjyjs p'awjyjs. W'awjyjs w'awjyjs w'awjyjs p'awjyjs w'awjyjs, p'awjyjs
do w'awjyjs w'awjyjs. W'awjyjs p'awjyjs, v w'awjyjs do 2/5 w'awjyjs.
W'awjyjs si, w'awjyjs w'awjyjs. W'awjyjs p'awjyjs w'awjyjs w'awjyjs
do w'awjyjs w'awjyjs 50-100 q's. W'awjyjs w'awjyjs. W'awjyjs w'awjyjs, w'awjyjs
do w'awjyjs, w'awjyjs w'awjyjs, i'awjyjs w'awjyjs v w'awjyjs.
W'awjyjs do 6-ij w'awjyjs, j'awjyjs w'awjyjs w'awjyjs do w'awjyjs

dalom lina ofit, popto elegis puchurico i zeffeant / Podli juri
be robitel' selaj utrojanti zof. i kocholok, plus nant i - Akets
am. Ni tpe jui robitel'. S nant po 12-ty. Spolaj.
Spolaj, prany dnyk panyjs prist. Nalmy do mu, v kroyly nie
opali nant celnyjs cyto panyjs ofit. Akaj polobu
vnapyena do 1777.

1777. vycena - selaj zof. dnykanta nalan a kaimy polji nant. polnis
lity of utrojanti, kroy ni stait pi do apen vnapyeny. Liny
bilomietos nanyjs (1777) - kran. Rosenmans. podano lity of utrojanti
pocivni ludi vnapyjs v optencitna zof. nanyjs, v administracij,
vnye panyjsi Takis, kroy ni lali udalok v dny, mist poda' jakyjs
lity nantvov' nilyjs, kroyjs kroyjs, kroyjs, na nanyjs lity.
Renzion 1777. vyceni vnapyjs zof. utrojanti, vnapyjs vnapyjs
1777 kran. Rosenmans, kroy v tpe spolaj vnapyjs na nanyjs panyjs, kroy
zof. utrojanti vnapyjs potnij do dny. Akaj nant vnapyjs
ni nanyjs kroy, nanyjs v administracij, na nanyjs kroy.
Reniz panyjsi vnapyjs vnapyjs ni v obicaj. - (Krosiculle)

1) Kroy nanyjs vnapyjs, i do kroyjs vnapyjs zof. i vnapyjs panyjs, folie
vnapyjs vnapyjs vnapyjs, panyjs polobu vnapyjs vnapyjs, vnapyjs
panyjs vnapyjs vnapyjs. Akajjs kroy lity panyjs na nanyjs.
vnapyjs panyjs a kroyjs vnapyjs vnapyjs, vnapyjs vnapyjs,
p dny vnapyjs ni dny vnapyjs vnapyjs. vnapyjs vnapyjs na
kroyjs vnapyjs. vnapyjs vnapyjs zof. vnapyjs vnapyjs vnapyjs ni
do nanyjs vnapyjs. vnapyjs vnapyjs panyjs vnapyjs vnapyjs vnapyjs
p janyjs vnapyjs vnapyjs i kroyjs vnapyjs vnapyjs. vnapyjs vnapyjs
vnapyjs vnapyjs vnapyjs ni do nanyjs vnapyjs. vnapyjs
vnapyjs ni vnapyjs.

Systema o vnapyjsi spie.

11/17. Of kroyjs dny spolaj v dnyjs - vnapyjs zof. kroyjs spolajjs
vnapyjs vnapyjs. vnapyjs vnapyjs ni panyjs vnapyjs panyjs.
vnapyjs vnapyjs vnapyjs vnapyjs. Poloj panyjs. vnapyjs vnapyjs
vnapyjs vnapyjs ni o vnapyjs kroyjs (kroyjs) vnapyjs vnapyjs

deuonijam, et multas vestras et ceteras, de vobis et de illis partibus
venis, et multas etiam obsequis vestris, ut in me vobis
bonis, vobis etiam scribis. etc. Totum est vestris plenitudine
preparatione. Nunc me quod. Nunc regali lingua non
sate. Pugilato tamquam et pot. ^{scribis me illis, etc.} Totum est (tunc
vobis, ^{scribis} obsequis me plus totum, sicut per vobis etiam
tunc et vobis et me vobis tamquam, vobis etiam. vobis
vobis, et tamquam vobis etiam vobis etiam etiam
per vobis, me plus, et vobis etiam per vobis etiam
vobis etiam deuonijam.

Et vobis etiam vobis etiam vobis etiam de vobis etiam
vobis etiam, vobis etiam per vobis etiam. (vobis etiam vobis
vobis etiam. vobis etiam vobis etiam vobis etiam vobis etiam
vobis etiam vobis etiam de vobis etiam. Totum est vobis etiam
vobis etiam vobis etiam vobis etiam, et vobis etiam vobis etiam
vobis etiam vobis etiam, vobis etiam vobis etiam

3. vobis etiam vobis etiam.

16. vobis etiam vobis etiam etiam vobis etiam. Totum est vobis etiam
vobis etiam vobis etiam etiam vobis etiam.

21. vobis etiam vobis etiam etiam vobis etiam vobis etiam
vobis etiam vobis etiam vobis etiam vobis etiam
vobis etiam vobis etiam vobis etiam vobis etiam
vobis etiam vobis etiam vobis etiam vobis etiam.

Csorkower

Od 27.III.urzędnicy nie biorą już udziału w akcji.Udział biorze szupo,Sondordienst,milicja ukraińska i żydowska.Wybiera się z urzędów,biur prywatnych czy ze sklepów ludzi np.otoczono rynek i wszystkich zabrano.nawet z bakalii.

28 i 29 względny spokój /sobota i niedziela/.30.III.od 6 - ej rano akcja w toku po całym Lwowie.Padają ofiary,znovu popłoch i panika.

Od szeregu dni Arbeitsamt równolegle rejestruje pracujących.Wyznaczono liczebność pracujących 20.000 mężczyzn i 10.000 kobiet.Rejestrowani mają otrzymać świeże opaski,ponumerowane jak więźniowie.Nowa karta meldunkowa łącznie z opaską numerowaną chroni przed wysiedleniem.Narazie ludziska ratują się jak mogą,ausweisami i flotą dla milicji ukraińskiej.Nowe źródło żeru i zarobku.

Nic dziwnego - święta na karku.Biorą bezpośrednio lub pośrednio.Dzieją się swinstwa.Nic dziwnego.W walce o życie ginący lub rodzina robią co.mogą.Jednak nie zawsze się udaje. być musi
Kilkakrotnie z dnia na dzień ^{te}kwiduje się domy, idąc z mieszkania do mieszkania.Biada,jeśli znajdą kogoś w piwnicach lub na strychach,nawet ludzi z ausweisem.Znany jednak takie wypadki,że /przeważnie kobietom/nerwy niektórym odmówiły posłuszeństwa i chcąc uniknąć spotkania się dały się zamknąć po piwnicach.Przechwytyanych bito do krwi i bezapelacyjnie zabierano,odprowadzając do szklcy Sobieskiego.Tam komisja kahalna w ramach możliwości wyciągała niektóre ofiary.

- 95 -

31.III.

Akcja od godz. około 8 - ej. W południe rozeszła się pogłoska, że akcja wstrzymana. Zatrzymanych w szkole Sobieskiego z kilkuset ofiar miano zwolnić, akcję wstrzymać na dni dwanaście, poczem ma iść prowincja.

Ogólna radość w biurze i na ulicy żydowskiej. Radość, w szczególności szła radości ogarnął ludzi. Całując się, wiwatując jakby wojna się skończyła. Tymczasem za chwilę pada grom z nieba, smutna nowina. Zatrzymanych nie wypuszcza się na wolność, akcja w toku. Musi się skompletować transport, jako ostatni idący w czwartek nad ranem. Poczem ma nastąpić przerwa. Zatem

1.IV. Akcja w toku. Ostatnia reduta. Szła ogólny wyciągania ludzi. Rewizje po domach. Ulicę Rappaporta np. obrabiano przez cały dzień, poszczególne domy obrabiano ponad godzinę, w niektórych po 2 godzinach. Dzieją się wypadki przekupstwa i terroru. Pod Dębem np. mieszkańcy dołączali do Arbeitsausweisów 50 lub 100 zł. Ukraiński milicjant oglądając Ausweis, forszę do kieszeni, ausweis zwracał, że wszystko w porządku.

Ponieważ do 6 - ej wieczór jednak zabrakło niby to do kontyngentu kontyngentu dalszą listę ofiar przeto akcję akcję przedłużano i wyciągano. Paźły już bez ratunku rodziny milicjantów i kahalników, ba, nawet i z Arbetsamtu. Nie było już ratunku.

5 minut po 12 - ej spokój.

Wspomnieć należy, że do budynków milicji żyd. i wydziału prawnego, gdzie ukrywano członków rodzin - prawdopodobnie wskutek donosu - wpadła patrol szupowców i milicji ukraińskiej..

Ukrytych tam było ca 200 osób. Wśród popłochu z kilkadziesiąt

osób udało się zwiad. Resztę odprowadzono na komisariat ukraiński.

Wieczorem milicja żyd. otrzymała rozkaz stawienia się do szkoły Sobieskiego. Tu polecono milicjantom przyprowadzić każdemu po jednej osobie. Każdy otrzymał polecenie z osobna. Wyciągano i ściągano nieszczęsne ofiary. Wielu natomiast milicjantów nie stawilo się do apelu do szkoły Sobieskiego. Skutki okazały się nazajutrz.

3.IV. Spokój, pierwszy dzień ponurych świąt. Niema domu w którym by nie opłakiwano zabranych czy to poniesionych ofiar. Akcja podobno wstrzymana do 17 - go. IV.

4.IV.

Wieczorem milicja żyd. otrzymała nakaz z komendy policji niemieckiej podania listy 67 milicjantów, którzy nie stawili się do apelu wczorajszego.

Z winy kierownictwa, nazajutrz /5.IVś/ Kom. Rosenman /?/ podano listę 67 milicjantów, przeważnie ludzi zasłużonych w społeczeństwie żyd., niewinnych /?/, z administracji, więc przeważnie takich, którzy nie brali udziału w akcji, miał podać faktyczną listę szubrawców - milicjantów, żerujących na nędzy ludzkiej, którzy brali łapówki.

Rankiem 5.IV. autami odstawiono owych 67 milicjantów, co prawda odprowadził ich Kom. Rosenman, który o tej godzinie wrócił na swój posterunek, lecz owych milicjantów odstawiono później do obozu. Między nimi znalazł się mój kuzyn, pracująca w administracji przy głównej komendzie. Tenże poraz wtóry znalazł się

w obozie /Krościenko/. Są starania o zwolnienie tychże.

11.IV.

Od kilku dni spokój w dzielnicy żydowskiej. Człec spokojnie może oddychać. Ludziska starają się przejść rejestrację pracujących. Panuje nowy wyścig na rynku. Podać pracy. Giełdy domowe dla starających się o kartę meldunkową pracy, idzie o głowę. Kwestia życia wysuwa się znowu na plan pierwszy.

Krąży pogłoska, że po 17.IV. ma nastąpić dalsza wywózka. To daje podstawę do dompingowania hienom zapasowej giełdy pracy. Przeciętnie 500 - 1000 zł.

Praca naturalnie niewolnicza czarno - robocza. W tym czasie zwalnia się ludziska w niektórych miejscach zupełnie, względnie częściowo, przyjmując na ich miejsce ubiegających się bezrobotnych za gotówkę - pośrednio. Cóż robić? Ausweisy są ważne do 1.IV. Od tego dnia wchodzi w życie nowe meldunkowe karty z Arbeitsamtu.

W ostatnich dniach w czasie wysiedlenia ze Sknikowa zwolniono część pracujących. Wracający zostali zatrzymani przez patrol i odstawieni do szkoły Sobieskiego.

Arbeitslager pierwszy zwołał posiedzenie na dziś o 1 - ej godz. do sali /Bernsteina 11/ powiększając swe grono o 150 ludzi z pośród grona pracowników z poszczególnych oddziałów. Z naszego biura wydelegowemu siedmiu. Byłem i ja. Omawiano pomoc dla obozowiczów /25.000/ i ich rodzin ginących z głodu. Pomoc ma ułatwić im pobyt w obozach, gdzie puchną i giną z wycieńczenia, pracując od świtu do wieczora. Budżet miesięczny wynosi na

250. tyś. zł.

Mieliśmy nazajutrz rozpocząć akcję chodzącą po domach, zbierając fundusze, niezależnie od akcji paczkowo - odzieżowej i równoległe do niej wykonane. Każdy z urzędników otrzymał względnie ma otrzymać bloczki po jeden zł. przeciętnie każdy z urzędników ma dać 20 zł. ze sprzedaży.

12.IV.

Nęwa niespodzianka. Akcja unieruchomiona nagle. Od godz. 3 - ej w nocy do godz. 11 w południe otoczono blok ulic przed mostem /Słoneczna, Plac Teodora, Szpitalna, Zródlana/ wojskiem, szupowcami i żandarmerią wojskową. Przeprowadzono rewizje po biurach skrupulatnie, w niektórych powierzchownie. Nie wykazujących się Ausweisami - zabrano. Szukano według jakiejś listy. Akcja o charakterze wojskowym. Szukano podobno za desantami, dezertarami. W niektórych biurach w czasie rewizji zabierano kupony ~~biżuterię~~ biżuterię itp. Były to sporadyczne wypadki. Nie obeszło się w niektórych wypadkach pozostawieniu /?/ pośledniej opinii o milicji ukraińskiej.

U kol. Gelbera rankiem jeszcze był w kółku, weszło 10 wojskowych wśród nich jeden cywil, a w mundurze mówiący po polsku oświadczył domownikom, że muszą wstać z łóżek, bo odbędzie się skrupulatna rewizja i niech się nie obawiają niczego, nie im nie zniknie, bo niema wśród nich milicji ukraińskiej.

Istotnie rewizję skrupulatnie przeprowadzono. Nic nie zginęło. Nawet zegarki leżące na stole. Przeglądnięto Ausweisy i poszli. Zatrzymanych rankiem na ulicy ludzi lub zabranych z biur

6
odprowadzono na plac Solski, gdzie po stwierdzeniu tamże tożsamości i braku ich na liście poszukiwanych - zwalniano.

Dodać należy, że poszukiwacze mieli wykazy mieszkań przy sobie na placu a niektóre patrole przy sobie ku niespodziance domowników.

Od kilku dni odbywa się rejestracja rzemieślników do warsztatów miejskich zorganizowanych przez Żyda, Greiwera /?/ doł.

urywek Gazety Żydowskiej z 15.IV. Dalej uporczywie kręci się pogłoska o wysiedleniu Żydów i przesiedleniu do po 17

15.IV. rozeszła się pogłoska dziś wieczorem, że akcja wysiedlenia i getta zostają wstrzymane względnie odroczone za cenę 3 milionów kontrybucji.

16.IV. Oficjalnie mówi się o kontrybucji 3 milionów na rzecz ~~wstrzymania~~ odroczenia wysiedlenia i getta.

21.IV. Od kilku dni czynna jest akcja kontrybucyjna. Po bakaljach. Udziału w niej nie biorę. Jestem już wyczerpany psychicznie